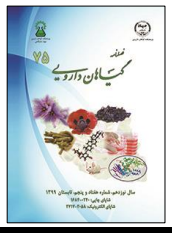
فصلنامه گیاهان دارویی

Journal homepage: www.jmp.ir

پژوهشکده گیاهان دارویی
جهاد دانشگاهی

سخن سردبیر

فصلنامه گیاهان دارویی از آغاز تا کنون

فرحناز خلیقی سیگارودی*

مرکز تحقیقات گیاهان دارویی، پژوهشکده گیاهان دارویی جهاددانشگاهی، کرج، ایران

قریب به ۱۹ سال از شروع به کار فصلنامه گیاهان دارویی می‌گذرد. در طول این مدت، فصلنامه فراز و نشیب‌های زیادی را طی کرده است. زمستان ۱۳۸۰ اولین شماره با ۸ مقاله فارسی به چاپ رسید. از همان ابتدا، هر مقاله علاوه بر متن کامل فارسی، حاوی چکیده به زبان انگلیسی نیز بود. در پاییز سال ۱۳۸۱ همزمان با چاپ شماره چهارم، موفق به اخذ رتبه علمی پژوهشی از کمیسیون نشریات علوم پزشکی کشور گردید.

نمایه شدن خلاصه مقالات مجله در بانک‌های اطلاعاتی IMEMR، Chemical Abstract (CA) و NAPRALERT با انتشار شماره نهم در زمستان ۱۳۸۲ مقارن شد. تعداد پایگاه‌های نمایه‌کننده فصلنامه در سالهای بعد بیشتر گردید و در تابستان ۱۳۸۴، شماره پانزدهم آن به موازات Elsevier's Bibliographic Databases، EMBASE، Geobase، Compendex، SID و Index Copernicus در Scopus نیز نمایه شد.

اولین شماره فصلنامه به زبان انگلیسی، ویژه‌نامه شماره ۴، در سال ۱۳۸۶ با ۱۱ مقاله به چاپ رسید. تعداد ارجاعات به مقالات چاپ شده فصلنامه، بازخوردی از بار علمی و دسترسی محققین به این مقالات بوده است. از آنجایی که زبان مجله در بیشتر شماره‌ها فارسی بوده است، و تنها خلاصه مقالات آن انگلیسی بوده‌اند، بیشتر موارد ارجاع، به پژوهشگران فارسی زبان اختصاص داشته است.

طبق آخرین آمار به دست آمده از Google Scholar، H-index فصلنامه در آگوست ۲۰۲۰ برابر با ۳۶ می‌باشد. آخرین CiteScore آن نیز در Scopus در سال ۲۰۱۹ برابر با ۰/۵ می‌باشد. همچنین طبق آخرین آمار سایت Scimago Journal & Country Rank (SJR) در بخش طب مکمل و جایگزین، فصلنامه گیاهان دارویی از سال ۲۰۰۷ تا کنون در چارک Q3 قرار داشته است. در کنار تمامی تلاش‌های صورت گرفته طی سالیان متمادی، استفاده از این آمارها مسیر را برای ایجاد نقطه عطف دیگری در فصلنامه روشن نمود.

بر طبق تجربیات به دست آمده، در گام اول چنین نتیجه‌گیری گردید که جهت افزایش تعداد خوانندگان با تغییر زبان فصلنامه از فارسی به انگلیسی می‌توان از نظر کمی به این مهم دست یافت. بنابراین در طول زمان به تناوب در بین شماره‌های فارسی فصلنامه، اقدام به چاپ مقالات به زبان انگلیسی هم گردید. از شماره اول فصلنامه تا کنون در کل ۸۶ شماره با ۱۱۳۷ مقاله به چاپ رسیده که از این تعداد ۶۳ شماره

* نویسنده مسؤول: khalighi@imp.ac.ir

doi: 10.29252/jmp.19.75.1

© 2020. Open access. This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

[Downloaded from jmp.ir on 2026-10-31]
[DOR: 20.1001.1.2717204.2020.19.75.24.4]
[DOI: 10.29252/jmp.19.75.1]

با تعداد ۸۸۷ مقاله به زبان فارسی و ۲۳ شماره با ۲۵۰ مقاله به زبان انگلیسی بوده است.

شماره ۷۵ فصلنامه، آخرین شماره‌ای است که به زبان فارسی می‌باشد و از این پس کلیه مقالات انگلیسی بوده و البته خلاصه مقاله آن‌ها در انتهای مقاله، به زبان فارسی پیوست می‌باشد.

گام دومی که در جهت ارتقای کیفیت فصلنامه برداشته شده است، اصلاح راهنمای نگارش مقالات بر اساس استانداردهای بین‌المللی از جمله ناشران برجسته‌ای نظیر Elsevier و Springer می‌باشد. در این راستا ذکر چند مورد برای نویسندگان مقالات ضروری می‌باشد.

از آنجایی که زمینه اصلی این فصلنامه، گیاهان دارویی است، در درجه اول شناسایی و تایید نام علمی گیاهان توسط یک مرکز معتبر (هرباریوم) از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد. درج کد هرباریومی گیاهان در انتشارات علاوه بر اعتباربخشی علمی، باعث سهولت دستیابی به گیاه توسط سایر محققین علاقمند به ادامه دادن پژوهش‌ها بر روی آن گیاه می‌گردد.

نکته قابل ذکر دیگر این است که، پژوهش‌های کاربردی بر روی گیاهان دو بازوی اصلی دارد: الف) استانداردسازی گیاهان بر اساس ترکیبات شیمیایی، که می‌تواند اندازه‌گیری کیفی و کمی یک ماده موثره خاص باشد و یا اینکه اندازه‌گیری کمی تعدادی از ترکیبات مشابه در قالب یک فراکسیون باشد. برای مثال اندازه‌گیری کمی فلاونوئیدهای عصاره تام یک گیاه. ب) یافتن اثرات بیولوژیک ترکیبات و فرآورده‌ها که دلیل اطلاق واژه دارویی بودن برای آن‌ها گردیده است. بدین معنا که اندازه‌گیری‌های فیتوشیمیایی به تنهایی و بدون ارزیابی اثرات بیولوژیک، فاقد ارزش و اعتبار علمی می‌باشد.

در بررسی اثرات بیولوژیک نیز روش‌های متعددی جهت سنجش این اثرات به‌کار برده می‌شوند، شامل ارزیابی‌های آزمایشگاهی (طیف‌سنجی، آنزیمی و ...)، برون‌تنی (کشت سلولی) و درون‌تنی (حیوانی و انسانی). تمامی پژوهش‌های درون‌تنی باید با رعایت اخلاق و با توجه به بیانیه‌های مشخص در اخلاق پژوهش انجام شده باشند و مجوز کمیته اخلاق را اخذ کرده باشند.

استفاده از روش‌های صحیح آماری چه در طراحی ابتدایی پژوهش‌ها و چه در آنالیز و تفسیر داده‌ها نقش چشمگیری دارد. فرآیند آنالیز آماری کمک می‌کند تا پژوهشگر بتواند از داده‌های اولیه مربوط به مشاهدات نمونه‌ای، اطلاعات مورد نیاز خود را استخراج کند و در صورت لزوم نتایج را تعمیم دهد. پژوهشگران باید نوع مطالعه (تجربی، کارآزمایی، مشاهده‌ای و ...) را از همان ابتدا به درستی مشخص نمایند. نحوه نمونه‌برداری و گردآوری اطلاعات و نیز تفسیر نتایج به دست آمده از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد. برای مثال در کارآزمایی‌های بالینی، تعداد بیماران انتخابی و نحوه کورسوسازی (Blinding) مطالعه باید به وضوح بیان گردد. تمام روش‌های آماری که در مقاله استفاده گردیده، باید روشن گردد. پس از ارسال مقاله به مجله هیچ گونه تغییری در روش آماری به کار رفته و نتایج پذیرفتنی نمی‌باشد. لذا از همان ابتدا نویسندگان محترم باید به اهمیت این بخش توجه ویژه‌ای داشته باشند [۱].

نکته حایز اهمیت دیگر در نگارش مقالات، در زمینه نویسندگان مقالات می‌باشد. فردی نویسنده یک مقاله محسوب می‌شود که چهار شرط زیر را به طور همزمان دارا باشد.

شرط ۱: همکاری موثر و قابل توجه در حداقل یکی از زیرمجموعه‌های الف) ارائه ایده پژوهشی یا ب) طراحی مطالعه یا ج) جمع‌آوری داده‌ها یا د) آنالیز و تفسیر داده‌ها

شرط ۲: فرد باید در نوشتن نسخه اولیه دست‌نوشته و یا در بازبینی و مرور نقادانه آن همکاری کند.

شرط ۳: فرد باید نسخه‌ی نهایی دست‌نوشته را قبل از انتشار، مطالعه و آنرا تأیید کرده باشد.

[Downloaded from jmp.ir on 2026-10-31]
[DOR: 20.1001.1.2717204.2020.19.75.24.4]
[DOI: 10.29252/jmp.19.75.1]

شرط ۴: فرد باید مسؤولیت پاسخگویی در مقابل کلیه جنبه‌های انجام پژوهش منجر به مقاله را بپذیرد، به گونه‌ای که بتواند به کلیه‌ی سؤالهای مطرح شده در مورد صحت محتوای پژوهش و نوشتار آن پاسخ دهد [۲].

باب دیگری که قابل تامل و تاکید است مبحث سرقت ادبی می‌باشد. **سرقت ادبی (Plagiarism)** یا **سرقت علمی** شامل استفاده آگاهانه یا ناآگاهانه از ایده‌ها، نظرات، نوشته‌ها یا دستاوردهای دیگران به نام خود می‌باشد. این امر ممکن است عمدی یا سهوی رخ دهد. در این راستا نرم‌افزارهای مختلفی موجود می‌باشد که به کشف این موارد کمک می‌کند و با برطرف نمودن موارد تشابه توسط نویسنده، باعث حفظ حقوق افراد می‌گردد. برای پیشگیری از سرقت ادبی توصیه می‌گردد که نویسندگان بعد از مطالعه دقیق منابع، برداشت علمی خود را از نوشته در متن مقاله خود با ذکر منبع بنویسند و از جملات خود در بازگویی مطالب استفاده نمایند.

آخرین نکته کلیدی در نگارش مقالات، ارجاع صحیح به منابع در متن و در انتهای مقاله می‌باشد. هر مجله یا کتابی از شیوه خاصی برای ارجاع منابع استفاده می‌نماید. رعایت قالب پیشنهادی منابع از جمله مواردی است که می‌تواند با عدم رعایت آن منجر به عدم پذیرش مقاله از سوی مجلات گردد.

در پایان امید است که با رعایت موارد فوق و بهبود کیفیت مقالات، توسط نویسندگان و پژوهشگران جوان و پیشکسوت، پژوهش‌های کاربردی و باارزش علمی بیش از گذشته رونق پیدا کرده و فصلنامه گیاهان دارویی مفتخر به انتشار چنین آثاری باشد.

منابع

1. Janghorbani M. Statistical guidelines for contributors to medical journals. *IJEM* 2001; 3(1) :57-70.

2. National guide to ethics in publishing research works. Avavilable at: https://ethics.research.ac.ir/docs/publication_guideline.pdf?cbt=2. Accessed on August 9, 2020.

How to cite this article: Khalighi-Sigaroodi, F. Journal of Medicinal Plants from the beginning to the present. ***Journal of Medicinal Plants*** 2020; 19(75): 1-3. doi: 10.29252/jmp.19.75.1

[Downloaded from jmp.ir on 2026-10-31]
[DOR: 20.1001.1.2717204.2020.19.75.24.4]
[DOI: 10.29252/jmp.19.75.1]